

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšť'a
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S716
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub - ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	17.05.2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a, Hnúšť'a, Klokočova 742, 98101
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. M. Antalová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://zs1hnusta.edupage.org/

11. Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová :

detský čitateľ, kognitívne čitateľské zapojenie, vnútorná čitateľská motivácia, čitateľské aktivity

Krátka anotácia :

Dnešné zasadnutie pedagogického klubu bolo venované detskému čitateľovi, jeho zapojeniu sa do textu – kognitívnemu čitateľskému zapojeniu. Členovia pedagogického klubu si vymenili skúsenosti s čitateľskými aktivitami na I. stupni ZŠ.

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Program zasadnutia klubu:

1. Otvorenie pedagogického klubu.
2. Príprava aktivít pre žiakov I.stupňa.
3. Výmena skúseností.

4. Záver.

Otvorenie pedagogického klubu

Zasadnutie pedagogického klubu otvorila Mgr. Miroslava Antalová privítaním členov pedagogického klubu, ktorých zároveň oboznámila s programom zasadnutia.

Príprava aktivít pre žiakov I. stupňa

Ako teoretické východisko k tejto téme si Mgr. Jana Cíkraiiová pripravila materiál zameraný na detského čitateľa .

Približne od polovice 80. rokov 20. storočia odborníci konštatujú krízu čítania, ktorá je sprevádzaná neustále klesajúcim postavením knihy, všeobecne nízkym statusom čítania v živote detí a mládeže a kriticky nízkym stupňom povedomia o dôležitosti čítania v rozvoji človeka. Tento úpadok sa netýka len SR. Výsledky zahraničných výskumov jednoznačne ukazujú, že: deti čítajú podstatne menej ako v predchádzajúcich obdobiach, výrazne klesá podiel voľnočasového čítania a čítania pre radosť, čitateľské výkony majú klesajúcu tendenciu, čítanie u detí a mládeže prudko klesá s narastajúcim vekom a čítanie medzi dospievajúcimi stagnuje.

Dôvodov nárastu nečitateľov a poklesu čítania je viacero, napr. klesajúci čas strávený čítaním rodičov deťom v rannom detstve; slabý alebo rodičovský čitateľský vzor; škola, ktorá je primárne spájaná s povinnosťami a čítaním; povinné čítanie, ktoré je vnímané ako nudné a pôsobí demotivujúco , atď. No medzi najvýraznejšie negatívne vplyvy patrí vplyv médií a nových technológií. Už od 80. rokov vyrastajú generácie pod vplyvom televízie, počítača, mobilov, tabletov, i-padov a pod. Preto sa tieto generácie nazývajú aj TV-teens, screen-agers a najnovšie, keďže sú v dennom kontakte s viacerými obrazovkami, M2-generácia, t. j. multimediálna generácia. Čítanie má v nových médiách zásadnú konkurenciu.

Ako zapojiť detského čitateľa do textu – do príbehu ako takého? Čitateľské zapojenie je zapojenie mysle čitateľa, jeho rozumových pochodov, ponor do príbehu. V opačnom prípade ide o plytké vnímanie príbehu, prípadne jeho nevnímanie, ktoré má za následok nezáujem o podujatie, nedisciplínu, vyrušovanie iných účastníkov a odvracanie ich pozornosti. V odborných kruhoch sa takéto vtiahnutie do príbehu označuje ako kognitívne zapojenie do čítania, ktoré má okrem priameho efektu vtiahnutia do príbehu i ďalšie podstatné účinky:

- podporuje a rozvíja rozumové schopnosti,
- vyvoláva zapojenie emócií čitateľa do príbehu,

- vzbudzuje nadšenie pre danú aktivitu,
- formuje vnútornú čitateľskú motiváciu

Metód, ktoré povzbudzujú kognitívne čitateľské zapojenie, je celá škála a dajú sa aplikovať veľmi jednoducho.

Najnižšia úroveň -najjednoduchšie metódy:

- komentáre zamerané na knihu – prezentovanie knihy, spisovateľa a ilustrátora, diskutovanie o titulnej strane, o obrázkoch, o knihe a pod.,
- hry s jazykom – rýmovanie, spievanie, jazykolamy a pod.,
- označovanie – pomenovávanie objektov, popisovanie rôznych obrázkov a vzťahov, priradovanie vlastností (napr. veľkosť, farbu) a pod.,
- pripomínanie textu príbehu – sumarizovanie prečítaného príbehu na základe otázok
- jednoduchá dramatizácia –s dopĺňujúcimi zvukmi a pohybom k čítanému textu a
- kreslenie – vizualizácia častí príbehu výtvarnými technikami.

Stredná úroveň - priemerne ťažké úlohy

- analýza slovnej zásoby – hádanie slov / pojmov, vysvetľovanie pojmov, dopĺňovanie slov a pod.,
- detaily – dopĺňovanie, odhadovanie, rozpoznávanie akýchkoľvek detailov v príbehu – zreteľných i nezreteľných a pod.,
- personalizácia prečítaného – porovnávanie osobných skúseností s prečítaným / s postavou a pod.,
- hodnotenie –rekonštrukcia príbehu, porovnávanie, tvorenie domnienok na základe obrázkov, prerozprávanie, tvorba ponaučenia.

Vysoká úroveň – náročné úlohy

- analýza –vysvetľovanie udalostí, ktoré nie sú uvedené v prečítanom texte, určovanie následkov udalostí, vyvodzovanie záverov a pod.,
- odôvodňovanie (vysvetľovanie) – vysvetľovanie deja alebo pocitov
- predvídanie – predvídanie udalostí, ktoré môžu nastať; patrí sem aj tvorba alternatívnych riešení, tvorba hypotéz.

Forma aplikácie metód kognitívneho zapojenia v prípade detských čitateľov je nanajvýš dôležitá. V praxi sa osvedčujú najmä:

- hádanky, dopĺňovačky, tajničky,
- hľadanie detailov, odhadovanie príčin, určovanie predpovedí,
- zložitejšie úlohy formulované v pracovných hárkoch).

Všetky spomínané metódy je možné využívať v rámci čitateľských aktivít.

Výmena skúseností

- p. Stanislava Vetráková - Rozvoj čitateľskej gramotnosti v našej škole je nutný vzhľadom na nízky záujem žiakov o čítanie kníh. Predpokladám, že realizáciou aktivít zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti sa zvýši záujem žiakov o čítanie kníh a celková miera čitateľskej gramotnosti žiakov, čo bude prospešné aj v ich budúcom živote.

Cieľom čitateľských aktivít je:

- zvýšiť záujem žiakov o čítanie kníh,
- rozvíjať čítanie s porozumením a kritické myslenie žiakov,
- stimulovať žiakov k tvorivosti a k rozvoju prezentačných schopností,
- zlepšiť u žiakov všetky aspekty čítania s porozumením,
- zlepšiť u žiakov orientáciu v rozličných typoch textov prostredníctvom kníh a textov dostupných na internete

Aktivity na čítanie, ktoré využívam:

Hlasné čítanie učiteľa - touto aktivitou učiteľ motivuje žiakov, aby sa pustili do čítania.

Cieľom pri hlasnom čítaní je viesť žiakov od radosti z počúvania k radosti z vlastného čítania

Možnosť vlastného výberu textu - žiaci sa môžu sami rozhodnúť, čo budú čítať, čím zvýšime zapojenie sa do aktívneho čítania, motivuje ich zvedavosť a podporuje porozumenie. Učiteľ správnym a premysleným zacielením zabezpečí, aby literatúra, z ktorej si žiaci vyberajú, zodpovedala veku, aby bola zaujímavá, hravá, so zmyslom pre humor, žánrovo a tematicky pestrá .

Reakcia na prečítané - ukáže do akej miery žiaci textu porozumeli - reprodukcia príbehu, výtvarné zobrazenie, tvorivá dramatika ... (to, čo spomínala vo svojom príspevku p. riaditeľka)

Ukážka zapojenia žiakov do čitateľských aktivít je v prílohe č.1.

- Mgr. Peter Cavar - Čo sa týka čitateľských aktivít na prvom stupni základnej školy som v druhom polroku uplatňoval prácu s čítankovými textami a priloženými pracovnými listami z pracovného zošita. Pri čítaní textu som dbal na to, aby sa žiaci dokázali na čítaný text sústrediť a čítať s porozumením. Upozorňoval som ich na chybnú intonáciu, artikuláciu, na nesprávne prečítané slová alebo spojenia slov. Texty som si porozdeľoval na menšie časti a vždy ma tešilo, keď sa do čítania textu zapojili všetci žiaci. Po prečítaní textu nasledoval rozhovor a spoločné vyvodenie poučenia (hlavnej myšlienky) vyplývajúceho z textu. Pri čítaní textov z časopisu Vrabček tiež volím podobný postup a ak mi zvýši čas, zvyknem

vyzvať žiakov, aby do konca vyučovacej hodiny napísali dvomi- tromi vetami, ako by sa mohol dej ďalej vyvíjať. Pre mňa je zaujímavá a vďačná práca s populárno náučnými textami z detských encyklopédií alebo s textami uvedenými v detských prílohách časopisov. Sú písané jednoduchým štýlom, aby ich dieťa pochopilo. Veľký dôraz kladiem na názornosť vyučovania. V rámci domácej prípravy na vyučovanie sa zamýšľam nad problematikou textu, ktorý chcem so žiakmi na nasledujúcu hodinu čítať a pozháňam si k nemu dostatok obrázkového materiálu. Za čítankovými textami sú uvedené otázky, ktoré zvyknem žiakom klásť, no dopĺňam ich svojimi otázkami. Počas rozhovoru otázky prispôsobujem i spôsobu hry na pravdu a lož. Napríklad položím žiakovi otázku: Je pravda, že Janko si rád upratuje svoju izbu alebo je to lož? Je to pravda, že Janko Hraško vylial polievku, ktorú niesol na pole svojmu otcovi alebo je to lož? Žiaci mali možnosť priniesť si do školy na hodiny čítania svoje najobľúbenejšie knihy. Som rád, že sa takáto práca ujala a mohli sme si z týchto kníh čítať a zamyslieť sa nad ich myšlienkovým posolstvom.

- Mgr. Miroslava Antalová- Pre rozvoj čitateľských aktivít na 1. stupni ZŠ využívam často prácu s pracovnými listami z pracovného zošita, čítanie z aktuálnych detských časopisov, encyklopédií, detských kníh / hádanky, dramatizáciu rozprávky, jej výtvarné zobrazenie, či tvorivé písanie. Dôraz kladiem aj na aktivity, ktoré sú sústredené v priestoroch našej školskej knižnice- či je to už beseda o prečítanej alebo novej knižke, pri príležitosti : Marec- mesiac knihy, Týždeň hlasného čítania, Rozprávka pre kamaráta- tvorivé písanie, Detská pošta- písanie pozdravov a želaní svojim spolužiakom, Čítam si s rodičmi- podpora čítania v rodine počas prázdnin,... Všetky aktivity prehlbujú u žiakov záujem o samotné čítanie, radosť z počúvania a hlavne rozvíjajú čitateľskú gramotnosť.

Mgr. Iveta Katreniaková- čitateľskú gramotnosť u žiakov na I.stupni rozvíjam nasledovnými aktivitami. Pri príležitosti mesiaca úcty k starším čítame našim babičkám. Do nášho školského časopisu prispievajú žiaci vlastnou tvorbou. Zapájame sa do súťaže,, Záložka do knihy spája školy“. Počas Vianoc píšeme vianočnú poštu- pozdravy zamestnancom a žiakom školy. Pre podporu čítania v rodine čítame doma s mamou a otcom. Obľúbená je aj aktivita, keď starší žiaci čítajú svojim mladším spolužiakom, atď...

- Mgr. Anna Škôrňová - čo sa týka aktívneho zapojenia sa žiakov do procesu čítania, vnímania a pochopenia textu, využívam vo vyučovacom procese všetky metódy spomínané v úvode k téme čitateľských aktivít. Vždy je dôležité to, aby žiak bol „vtiahnutý“ do textu,

ktorý číta. Dôležitá je motivácia, aby žiak chcel (mal záujem) text čítať. Žiaci radi čítajú aj v inom prostredí ako je priestor triedy, preto je vhodné využívať na čitateľské aktivity školskú knižnicu. Tu je potom možnosť realizovať rôzne hravé aktivity :

Vrecúško s tajomstvom - Do papierových vrecúšok napíšeme krátke riekanky alebo úryvky z rozprávok. K textu priložíme obrázok, ktorý charakterizuje knihu, z ktorej je úryvok. Môžeme napísať aj meno spisovateľa. Žiak má nájsť podľa týchto indícií knižku, v ktorej sa nachádza úryvok.

Počúvame druhých – Mladší žiaci majú radi, keď im číta niekto druhí – vyučujúci, starší žiaci ... Pri počúvaní textu deti rady kreslia.

Reklama na knihu – propagácia obľúbenej knihy vytvorením reklamy, plagátu ...

Záver a odporúčania

Zasadnutie pedagogického klubu ukončila vedúca klubu Mgr. M. Antalová. Konštatovala, že pravidelná práca s textom pri využití rôznych čitateľských aktivít na I.stupni ZŠ dáva dobré predpoklady pre to, aby sa zo žiakov - „nečitateľov“ stali žiaci, ktorí čítajú radi a ktorým čítanie prináša zážitok i poučenie.

Odporúčania pre členov klubu :

- ✓ využívať námety z dnešného zasadnutia pedagogického klubu pri zapájaní žiakov do čitateľských aktivít
- ✓ pri práci s knihou, literárnym textom neustále sledovať ciele čitateľských aktivít a smerovať žiakov k ich napĺňaniu
- ✓ pripraviť si materiály k ďalšiemu zasadnutiu pedagogického klubu

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Miroslava Antalová, koordinátor PgK ČIG
14. Dátum	17.05.2021
15. Podpis	
16. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ľubica Henčová
17. Dátum	18.05. 2021
18. Podpis	

Príloha č.1 : Ukážka práce s textom rozprávky Škaredé káčatko (Hans Christian Andersen)

Príloha č.1

H. CH. ANDERSEN: ŠKAREDÉ KÁČATKO

Cieľ čítania : prostredníctvom citového zážitku z príbehu viesť žiakov k schopnosti vcítiť sa do pocitov inej osoby v ťažkých životných situáciách, na základe literárnych vzorov vedieť správne konať v podobných situáciách.

Cieľ čítania oznámený žiakom:

- Rozprávku si prečítame so zámerom vcítiť sa do prežívania hlavnej hrdinky v rôznych životných situáciách.
- Vašou úlohou bude všímať si konanie jednotlivých postáv a reakcie hlavnej postavy.
- Sledujte, ako sa podarilo hlavnej hrdinke stať sa pekným a šťastným zvieracím tvorom

Aktivita pred čítaním textu: **Predvídanie príbehu na základe ilustrácie**

- Žiak si prezrie obrázok, podľa ktorého má predvídať, aký je názov rozprávky.
- Svoje tvrdenie si zapíše pod obrázok.
- Po zistení skutočného názvu rozprávky sa vyhodnotia: kto uhádol alebo kto bol bližšie k skutočnému názvu

Pracovný list pre žiaka

1. Na základe ilustrácie skús napísať názov rozprávky. Myslím si, že názov rozprávky je

_____.

2. Ak túto rozprávku poznáš, napíš jednou vetou, o čom je.

_____

3. Prečítaj si rozprávku.

4. Odpovedz na otázky k prečítanému textu.

- Vymenuj postavy , ktoré v texte vystupujú a kde sa dej odohráva.
- Popíš, ako vyzeralo káčatko krátko po vyliahnutí.
- Ako sa správali na dvore ostatné zvieratá ku káčatku?
- Kam utieklo káčatko z dvora?
- Povedz, čo sa všetko káčatku prihodilo, kým neprišla zima.
- Kde sa káčatko stretlo s láskavými ľuďmi?
- Popíš, ako vyzeralo zistenie káčatka, že je vlastne labuť.

5. Informácie mimo rámec textu.

- Popíš pocity káčatka, keď sa mu všetci na dvore vysmievali.
- Kto bol oporou pre káčatko na sedliackom dvore?
- Prečo sa rozhodlo káčatko odísť z dvora?
- Myslíš si, že odchod káčatka bolo to správne riešenie?
- Zmenil sa život káčatka po odchode z dvora k lepšiemu?
- V ktorej situácii išlo káčatku o život?
- Ktorý moment bol v tomto príbehu najšťastnejší pre káčatko?
- Popíš pocity káčatka, keď ho všetci chválili, aké je krásne.
- Cítil si sa aj ty niekedy v živote ako škaredé káčatko?
- Aké boli tvoje pocity? Ako si sa snažil tento problém vyriešiť?
- Skús pravdivo odpovedať, či si sa aj ty niekedy správal k niekomu tak, ako sa správali ostatné zvieratá na dvore ku káčatku.

6. Prezri si obrázky. Vystrihni ich a ulož tak, ako nasledovali za sebou v príbehu.

7. Nalep obrázky podľa poradia.

